

2050613160

Vragen van de leden Van der Vlies (SGP), Van Vroonhoven-Kok (CDA) en Slob (ChristenUnie) aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mevrouw Van der Laan, over de wijze van subsidiëring van monumentale orgels. (Ingezonden 10 mei 2006)

1

Is het waar dat er in de nieuwe BRIM-regeling 1) geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen de restauratie/instandhouding van kerken en de restauratie/instandhouding van monumentale orgels?

Antwoord:

Ja.

2

Waarom wordt er niet langer voor gekozen om klinkende monumenten als een aparte categorie in de subsidiëring op te nemen?

Antwoord:

De keuze sluit aan bij een van de uitgangspunten van het Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten (BRIM), namelijk eenvoud van regelgeving. Alleen objecten met een eigen monumentnummer kunnen op basis van hun CBS categorie instromen in het BRIM. Orgels zijn, zoals veel meer elementen, onderdeel van een kerkelijk monument. Om die reden werkt het BRIM met minder monumentcategorieën dan tot op heden gebruikelijk is.

De subsidie via het BRIM is echter veel hoger dan het gezamenlijke subsidie dat via het Besluit Rijkssubsidiëring Onderhoud Monumenten (BROM) voor een kerk en een orgel kan worden verkregen. Ik ga ervan uit dat met de veel ruimere middelen voor instandhouding monumenten in hun geheel worden bekeken, dus inclusief alle onderdelen.

3

Erkent u het risico dat het belang van monumentale orgels binnen het geheel van het restaureren/onderhouden van kerken bewust of onbedoeld tot posterioriteit kan worden? Vindt u dat risico in het licht van de unieke betekenis van de collectie Nederlandse monumentale orgels aanvaardbaar?

Antwoord (vraag 3 en 7 gecombineerd):

Er is nog steeds een restauratieachterstand. In 2006 heeft het kabinet € 100 miljoen beschikbaar gesteld voor het inlopen van de achterstand. De totale achterstand voor alle beschermde rijksmonumenten bedraagt ongeveer €235 miljoen zodat keuzes gemaakt moeten worden voor de besteding van de € 100 miljoen. In overleg met uw Kamer is ervoor gekozen objecten in beschermde stads- en dorpsgezichten voorrang te geven en een absolute onder- en bovengrens te stellen aan de subsidiabele kosten.

Kerken met een orgel met een restauratieachterstand, die passen binnen de criteria, kunnen een aanvraag indienen voor de Restauratieregeling 2006. Kerk en orgel kunnen dan een restauratiesubsidie ontvangen (zolang de middelen dat toestaan). Tot 1 september 2006 kunnen aanvragen worden ingediend.

Kerken met een orgel die niet passen binnen de criteria blijven onderdeel van de restauratie achterstand en kunnen pas worden geholpen wanneer de resterende € 135 miljoen beschikbaar komt. Pas dan zijn de strenge criteria van stadsgezicht, onder- en bovengrens niet meer nodig en kunnen ook individuele orgels met een restauratieachterstand worden gesubsidieerd.

Na restauratie kunnen kerken (inclusief alle interieuronderdelen) aanspraak maken op het BRIM, de instandhoudingregeling. Het maximale subsidie via het BRIM voor een kerk met orgel (€ 60.000 in zes jaar) is ca 50% hoger dan het maximale subsidie dat een kerk (max. € 5.662,- per jaar) en een orgel (max. € 681,- per jaar) via het reguliere BROM kunnen krijgen. Met zulke ruimere subsidies in het BRIM verwacht ik niet dat orgels een posterioriteit worden in het integrale instandhoudingsplan.

Het duurt nog even voordat het BRIM ook feitelijk gevolgen gaat hebben voor de orgels. Pas in 2010 komt de categorie kerken (voor een deel) in aanmerking voor meerjarige onderhoudssubsidies. Tot die tijd blijft het BROM van toepassing op het onderhoud van de orgels.

4

Op welke wijze worden kerkbesturen op een professionele wijze ondersteund bij het beheren van monumentale orgels, mede in overweging nemende dat aanwezige kennis door wijzigingen in de samenstelling van kerkbesturen gemakkelijk verloren gaat?

Antwoord:

De kerkbesturen worden op landelijk niveau ondersteund door diverse commissies voor orgelzaken. Bij de Rooms-Katholieke gemeenschap is dat de Katholieke Klokken- en Orgelraad en bij de PKN is dat de Commissie Orgelzaken. Ook de kleinere kerkgenootschappen beschikken over dergelijke landelijke koepels. Deze commissies beschikken over een netwerk van (orgel)deskundigen die in nauwe samenwerking met de orgelspecialisten van de RDMZ de eigenaren ondersteunen bij de instandhouding van het klinkende erfgoed.

5

Bent u bereid om de klinkende monumenten alsnog als speciale categorie op te nemen in de nieuwe BRIM-regeling?

Antwoord:

Gelet op mijn antwoord op vraag 2 en 3 ben ik daartoe niet bereid.

6

Wat is de actuele restauratie/onderhoudsbehoefte van klinkende monumenten en welk deel daarvan is aan te merken als restauratie/onderhoudsachterstand?

Antwoord:

De Rijksdienst voor de monumentenzorg heeft berekend dat circa € 28 miljoen nodig is om de restauratie-achterstand ten aanzien van de zogenaamde klinkende monumenten in te lopen. Behalve orgels gaat het daarbij om luidklokken, torenuurwerken en beiaarden.

Ook is berekend dat voor de reguliere instandhouding van de klinkende monumenten (op basis van zesjarige instandhoudingsplannen) ongeveer € 4,2 miljoen nodig is.

7

In hoeverre wordt er met de Restauratieregeling 2006 ook tegemoet gekomen aan het inlopen van de restauratie/onderhoudsachterstand van klinkende monumenten?

Antwoord:

Zie antwoord vraag 3.